

**טיוטת-חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות
הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ד-2024 – הסמכת ועדת שרים
לענייני חקיקה**

הצעה להחלטה

מחליטים :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת-חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ד-2024, המצורפת (להלן – הצעת החוק).
- ב. (תזכיר החוק הופץ להערות הציבור עד ליום 31.08.2024 בשעה 23:59).
להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את הנוסח הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התש"ס-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהיה עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל הנבחרים באמצעות האסיפה הבוחרת כמשמעותה בחוק (להלן – חברי המועצה הנבחרים) תהיה חמש שנים. עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ותקופת כהונתם צפויה הייתה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023).

תקופה זו הוארכה בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה), התשפ"ג-2023¹ (להלן – הוראת השעה), עד יום ד' בסיוון התשפ"ד (10 ביוני 2024), ולאחר מכן הוארכה תקופה זו בשנית בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ד-2024² (להלן – תיקון להוראת השעה), עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024).

כך, כפועל יוצא מהארכות תקופת כהונת חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום, המועד הראשון לבחירות של חברי המועצה הנבחרים לפי סעיף 16(ג) לחוק הוא י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024) והמועד האחרון לכך הוא י"ב באב התשפ"ד (16 באוגוסט 2024).

כהונת הרבנים הראשיים לישראל הסתיימה ביום כ"ה בסיוון התשפ"ד (1 ביולי 2024), כאשר המועד האחרון לבחירת הרבנים הראשיים היה צריך להיות ביום כ"ה באייר התשפ"ד (2 ביוני 2024), אולם למרות האמור, טרם נקבע מועד לבחירת רבנים ראשיים לישראל. בפסק הדין בעניין בג"ץ 4266/24 **המרכז לקידום מעמד האשה נ' ראש מועצת הרבנות הראשית** (פורסם באתר הרשות השופטת, ד' באב התשפ"ד (8 באוגוסט 2024)) ניתן צו על ידי בית המשפט העליון המורה, בין היתר, לוועדת הבחירות לבחירת הרבנים הראשיים לקבוע מועד לקיום הבחירות לתפקיד הרבנים הראשיים שלא יאוחר מיום כ"ז באלול התשפ"ד (30 בספטמבר 2024). נוכח התמשכות הליכי הבחירות לרבנים הראשיים לישראל, לא התקדמו הליכי הבחירות לחברי המועצה הנבחרים. מאחר שפסק הדין האמור ניתן בסמוך למועד האחרון לקיום הבחירות לחברי המועצה הנבחרים לא היה ביכולתם של הגורמים הרלוונטיים לקיים הליך בחירות לחברי המועצה הנבחרים במועדו, ואף לא עד

¹ ס"ח התשפ"ג, עמ' 514.

² ס"ח התשפ"ד, עמ' 530.

מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים. זאת, על מנת שהרבנים הראשיים הנבחרים יוכלו להפעיל את סמכויותיהם הנוגעות להרכב האסיפה הבוחרת בבחירות למועצת הרבנות, ולהרכב ועדת הבחירות. בכלל זה, מינוי רבנים לאסיפה הבוחרת לפי סעיף 8(7) לחוק וייעוץ לשר לשירותי דת במינוי נציגי ציבור לפי סעיף 8(8) לחוק.

אי קיומן של בחירות לחברי המועצה הנבחרים עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024), שהוא מועד סיום כהונתם של חברי המועצה הנבחרים המכהנים, יביא לכך שלאחר המועד האמור לא יהיה גורם המוסמך להפעיל את הסמכויות הנתונות בחקיקה למועצת הרבנות הראשית, ובשל כך עשויה להיפגע אספקת שירותים חשובים לכלל האוכלוסייה בישראל. כך למשל, על פי חוק בשר ומוצריו, התשנ"ד-1994, ייבוא בשר מחו"ל מחייב אישור מועצת הרבנות הראשית לישראל.

השר לשירותי דת רואה חשיבות בכך שהרבנים הראשיים יטלו חלק בהרכבת האסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, בהתאם לסמכויותיהם לפי סעיפים 8(7) ו-8(8) לחוק ונראה שגם מכוונת המחוקק בחקיקת הוראת השעה, עולה שהבחירות לרבנים הראשיים יתקיימו לפני הבחירות לחברי המועצה הנבחרים. בנוסף, במצב הדברים הנוכחי, שבו טרם הסתיימו הליכי בחירת הרבנים הראשיים, לא יספיקו הגורמים המוסמכים לבצע את הבחירות לחברי המועצה בטרם מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים (15.9.2024). אשר על כן, ועל מנת שלא ייווצר חלל בכהונת חברי המועצה הנבחרים – באופן שלא יהיה גורם המוסמך להפעיל את הסמכויות הנתונות בחקיקה למועצת הרבנות הראשית, ובשל כך עשויה להיפגע אספקת שירותים חשובים לכלל האוכלוסייה בישראל – מבקש השר לדחות את מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים לאחר הבחירות לרבנים הראשיים לישראל, תוך הבטחת זמן מספק להיערכות לקראת בחירות אלה.

לאור האמור לעיל, מוצע בסעיף 1 להצעת החוק, לתקן את פסקה (2) של סעיף 1 לתיקון להוראת השעה, ולהאריך את תקופת כהונת חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024).

תזכיר החוק בעניין זה פורסם להערות הציבור לתקופה מקוצרת החל מיום 22.8.2024 ועד ליום 31.8.24 (בשעה 23:59). הערות הציבור, ככל שיתקבלו, יובאו על ידי השר במסגרת ישיבת הממשלה.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה –

לא רלוונטי

תקציב -

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם -

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם -

לא רלוונטי

החלטות קודמות של הממשלה בנושא -

החלטה מס' 658 מיום 18.6.2023

החלטה מס' 1386 מיום 4.2.2024

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההחלטה -

מצורפת בזאת

מגיש: השר לשירותי דת

כ"ה באב התשפ"ד
29 באוגוסט 2024

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

אישור טיוטת חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ד-2024, והסמכת וועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את הנוסח הסופי של הצעת החוק.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התש"ס-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהיה עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל (להלן – המועצה) הנבחרים באמצעות האסיפה הבוחרת כמשמעותה בחוק (להלן – חברי המועצה הנבחרים) תהיה חמש שנים. עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ותקופת כהונתם צפויה הייתה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023).

תקופה זו הוארכה בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה), התשפ"ג-2023¹ (להלן – הוראת השעה), עד יום ד' בסיוון התשפ"ד (10 ביוני 2024), ולאחר מכן הוארכה תקופה זו בשנית בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ד-2024, עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024) (להלן – התיקון להוראת השעה).

כך, כפועל יוצא מהארכות תקופת כהונת חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום, המועד הראשון לבחירות של חברי המועצה הנבחרים לפי סעיף 16(ג) לחוק הוא י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024) והמועד האחרון לכך הוא י"ב באב התשפ"ד (16 באוגוסט 2024).

כהונת הרבנים הראשיים לישראל הסתיימה ביום כ"ה בסיוון התשפ"ד (1 ביולי 2024), כאשר המועד האחרון לבחירת הרבנים הראשיים היה צריך להיות ביום כ"ה באייר התשפ"ד (2 ביוני 2024), אולם למרות האמור, חלו עיכובים משמעותיים בהליך הבחירות של הרבנים הראשיים ומועד בחירות טרם נקבע באופן סופי בפסק הדין בעניין בג"ץ 4266/24 **המרבז לקידום מעמד האשה נ' ראש מועצת הרבנות הראשית** (פורסם באתר הרשות השופטת, ד' באב התשפ"ד (8 באוגוסט 2024)) ניתן צו על ידי בית המשפט העליון המורה, בין היתר, לוועדת הבחירות לבחירת הרבנים הראשיים לקבוע מועד לקיום הבחירות לתפקיד הרבנים הראשיים שלא יאוחר מיום כ"ז באלול

¹ ס"ח התשפ"ג, עמ' 514.

התשפ"ד (30 בספטמבר 2024).

נוכח התמשכות הליכי הבחירות לרבנים הראשיים לישראל, לא התקדמו הליכי הבחירות לחברי המועצה הנבחרים. חשוב לציין כי לרבנים הראשיים הנבחרים יש חלק בקביעת הרכב האסיפה הבוחרת של המועצה וכן יש להם חלק בקביעת הרכב ועדת הבחירות. בכלל זה, מינוי רבנים לאסיפה הבוחרת לפי סעיף 8(7) לחוק וייעוץ לשר לשירותי דת במינוי נציגי ציבור לפי סעיף 8(8) לחוק. אי קיומן של בחירות לחברי המועצה עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024), שהוא מועד סיום כהונתם של חברי המועצה הנבחרים המכהנים, יביא לכך שלאחר המועד האמור לא יהיה גורם המוסמך להפעיל את הסמכויות הנתונות בחקיקה למועצת הרבנות הראשית, ובשל כך עלולה להיפגע אספקת שירותי דת חשובים לכלל האוכלוסייה בישראל, כדוגמת מתן תעודות הכשר לבשר מיובא מחו"ל, על פי חוק בשר ומוצריו, התשנ"ד-1994; מתן תעודות הכשר למוצרי יבוא על פי חוק איסור הונאה, תשמ"ג-1983, ותקנותיו; מתן כשירות לכהן כרב עיר או כדיין על פי חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס-1980, וחוק חזינים, תשט"ו-1955, ותקנותיהם; הסמכת ומינוי רבנים רושמי נישואין על פי חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס-1980; ומינוי רבנים נותני הכשר ברשויות מקומיות בהן אין רב עיר או רב מקומי מכהן או שנבצר ממנו לשמש בתפקידו ברשות זו, על פי חוק איסור הונאה בכשרות, תש"ס-1980.

השר לשירותי דת רואה חשיבות בכך שהרבנים הראשיים יטלו חלק בהרכבת האסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, בהתאם לסמכויותיהם לפי סעיפים 8(7) ו-8(8) לחוק. נראה שגם מכוונת המחוקק בחקיקת הוראת השעה עולה שהבחירות לרבנים הראשיים יתקיימו לפני הבחירות לחברי המועצה. בנוסף, במצב הדברים הנוכחי, שבו טרם הסתיימו הליכי בחירת הרבנים הראשיים, לא יספיקו הגורמים המוסמכים לבצע את הבחירות לחברי המועצה בטרם מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים (15.9.2024). אשר על כן, ועל מנת שלא ייווצר חלל בכהונת חברי המועצה הנבחרים – באופן שלא יהיה גורם המוסמך להפעיל את הסמכויות הנתונות בחקיקה למועצת הרבנות הראשית, כאמור לעיל – מבקש השר לדחות את מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים לאחר הבחירות לרבנים הראשיים לישראל, תוך הבטחת זמן מספק לביצוע בחירות אלה.

לאור האמור לעיל, מוצע בסעיף 1 להצעת החוק, לתקן את פסקה (2) של סעיף 1 להוראת השעה, ולהאריך את תקופת כהונת חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024). מובהר בזאת, כי מדובר בדחייה לפרק הזמן המינימלי ביותר המאפשר היערכות סבירה בנסיבות העניין לביצוע הבחירות. עוד יובהר כי אין כוונה לסטות מהאמור בסעיף 2 להוראת השעה בכל הנוגע לחברים באסיפה הבוחרת את חברי המועצה הנבחרים. בהתאם, ככל שיבחרו רבני עיר או ראשי מועצת בפרק זמן זה, הם לא יהיו חלק מחברי האסיפה הבוחרת את חברי המועצה. להשלמת התמונה יצוין כי השר פרסם תזכיר חוק להבטחת הייצוג הנשי באסיפה הבוחרת, לצד הקביעה כי רבנים לפי סעיף 8(7) יהיו רק מי שהוסמכו על ידי הרבנות הראשית לישראל.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

מדובר למעשה בדחייה שלישית של הבחירות למועצת הרבנות הראשית. על כן, הדחייה צריכה להיות לפרק הזמן המינימלי ביותר שיאפשר היערכות סבירה לביצוע הבחירות. בהתחשב בפרק הזמן הריאלי הדרוש לביצוע הבחירות, ובמועד הצפוי לבחירות לרבנים הראשיים, נראה כי הדחייה

המבוקשת הינה סבירה בנסיבות העניין.

בנוסף, על מנת לצמצם למינימום שינויים בגוף הבוחר בתקופה שעד לבחירות, סעיף 2 להוראת השעה נשאר כפי שהיה, כך שיוכלו להיות חברים באסיפה הבוחרת רק מי ששימשו בתפקידם לפני חקיקת התיקון להוראת השעה, וימשיכו לשמש בתפקידם במועד הבחירות. **עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:**

הייעוץ המשפטי של הרבנות הראשית לישראל – אין מניעה לאשר את ההצעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

היועצת המשפטית של המשרד לשירותי דת סבורה כי אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

גליה קליין, עו"ד
היועצת המשפטית למשרד לשירותי דת

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה)(תיקון), התשפ"ד-2024.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ועיקרי החוק המוצע

סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התשי"ס-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהיה עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל הנבחרים באמצעות האסיפה הבוחרת כמשמעותה בחוק (להלן – חברי המועצה הנבחרים) תהיה חמש שנים. עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ותקופת כהונתם צפויה הייתה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023).

תקופה זו הוארכה בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל)(הוראת שעה), התשפ"ג-2023¹, עד יום ד' בסיוון התשפ"ד (10 ביוני 2024), ולאחר מכן הוארכה תקופה זו בשנית בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל וסופות)(הוראת שעה), התשפ"ג-2023² (להלן – הוראת השעה), עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024).

כך, כפועל יוצא מהארכת תקופת כהונת חברי המועצה הנבחרים, המועד הראשון לבחירות של חברי המועצה הנבחרים לפי סעיף 16(ג) לחוק הוא י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024) והמועד האחרון לכך הוא י"ב באב התשפ"ד (16 באוגוסט 2024).

כהונת הרבנים הראשיים לישראל הסתיימה ביום כ"ה בסיוון התשפ"ד (1 ביולי 2024), כאשר המועד האחרון לבחירת הרבנים הראשיים היה צריך להיות ביום כ"ה באייר התשפ"ד (2 ביוני 2024), וטרם נקבע מועד לבחירת רבנים ראשיים לישראל. עם זאת, בהחלטת בית המשפט העליון מיום 8.8.2024 בבג"ץ 4266/24, בג"ץ 4712/24, בג"ץ 4886/24, בג"ץ 5652/24, ניתן צו המורה לוועדת הבחירות לבחירת הרבנים הראשיים לקבוע מועד לקיום הבחירות לתפקיד הרבנים הראשיים שלא יהיה מאוחר מיום 30.9.2024.

השר לשירותי דת רואה חשיבות בכך שהרבנים הראשיים יטלו חלק בהרכבת האסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית, בהתאם לסמכויותיהם לפי סעיפים 7(8) ו-8(8) לחוק. בנוסף, במצב הדברים הנוכחי, שבו טרם החלו הליכי הבחירות לבחירת הרבנים הראשיים לא יספיקו הגורמים המוסמכים לבצע את הבחירות לחברי המועצת בטרם מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים (15.9.2024). אשר על כן, ועל מנת שלא ייווצר חלל בכהונת חברי המועצה הנבחרים, מבקש השר לדחות את מועד בחירות חברי המועצה הנבחרים לאחר הבחירות לרבנים הראשיים לישראל, תוך הבטחת זמן מספק להיערכות לקראת בחירות אלה.

בתקופה זו מתכוון השר לקדם הצעות חוק שבהן יתווסף ייצוג נשי באסיפה הבוחרת את הרבנים הראשיים לישראל ומועצת הרבנות הראשית, ובמקביל להבהיר מי יוכל לשמש כנציגי הרבנים הראשיים

¹ ס"ח התשפ"ג, עמ' 514.

² ס"ח התשפ"ד, עמ' 530.

באסיפה הבוחרת לפי סעיף 7(8) לחוק. בהקשר זה יצוין כי שתי הצעות חוק בעניין זה הוגשו לאחרונה על ידי ח"כ זאב אלקין (פ/4869) וח"כ חוה אתי עטייה (פ/4871/25) מתוך מטרה להסדיר את המפורט לעיל. פרק הזמן של הארכת כהונת המועצת, כפי המוצע בהצעת חוק זו, יאפשר לשר לקדם ולהשלים את הליך החקיקה בכנסת המאפשר את תיקון הייצוג הנשי.

לאור האמור לעיל, מוצע בסעיף 1 להצעת החוק, לתקן את סעיף 1(2) להוראת השעה שעניינו הארכת כהונה, ולדחות את מועד סיום כהונתם של חברי המועצה הנבחרים כיום, עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024). מובהר בזאת, כי מדובר בדחייה לפרק הזמן המינימלי ביותר המאפשר היערכות סבירה בנסיבות העניין לביצוע הבחירות. עוד יובהר כי אין כוונה לסטות מהאמור בסעיף 2 להוראת השעה בכל הנוגע לחברי באסיפה הבוחרת את חברי המועצה הנבחרים. בהתאם, ככל שיבחרו רבני עיר או ראשי מועצה בפרק זמן זה, הם לא יהיו חלק מחברי האסיפה הבוחרת את חברי המועצת. עם זאת, מובהר שהשר רשאי לקדם הליכים לבחירת רבני עיר במהלך פרק זמן זה.

להלן נוסח החוק המוצע ודברי הסבר:

תזכיר חוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל) (הוראת שעה)(תיקון), התשפ"ד-2024

תיקון סעיף 1 1. בסעיף 1(2) לחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל והוראות נוספות)(הוראת שעה), התשפ"ג-2023³, במקום "עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024)" יבוא "עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024)".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 סעיף 16(א) לחוק הרבנות הראשית, התש"ס-1980 (להלן – החוק) קובע כי תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל תהיה עשר שנים וכי תקופת כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל הנבחרים באמצעות האסיפה הבוחרת כמשמעותה בחוק (להלן – חברי המועצה הנבחרים) תהיה חמש שנים. עוד נקבע כי תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.

סעיף 16(ג) לחוק קובע כי "הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה".

חברי המועצה הנבחרים המכהנים כיום נבחרו לכהונה ביום ט"ו בחשוון התשע"ט (24 באוקטובר 2018) ותקופת כהונתם צפויה הייתה להסתיים ביום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023).

תקופה זו הוארכה בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל)(הוראת שעה), התשפ"ג-2023⁴, עד יום ד' בסיוון התשפ"ד (10 ביוני 2024), ולאחר מכן הוארכה תקופה זו בשנית בחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל והוראות נוספות)(הוראת שעה), התשפ"ג-2023⁵, עד יום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024).

כך, כפועל יוצא מהארכות תקופת כהונת חברי המועצה הנבחרים, המועד הראשון לבחירות של חברי

³ ס"ח התשפ"ג, עמ' 514; התשפ"ד, עמ' 530.

⁴ ס"ח התשפ"ג, עמ' 514.

⁵ ס"ח התשפ"ד, עמ' 530.

המועצה הנבחרים לפי סעיף 16(ג) לחוק הוא י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024) והמועד האחרון לכך הוא י"ב באב התשפ"ד (16 באוגוסט 2024).

כהונת הרבנים הראשיים לישראל הסתיימה ביום כ"ה בסיוון התשפ"ד (1 ביולי 2024), כאשר המועד האחרון לבחירת הרבנים הראשיים היה צריך להיות ביום כ"ה באייר התשפ"ד (2 ביוני 2024), אולם למרות האמור, טרם נקבע מועד לבחירת רבנים ראשיים לישראל.

בעקבות עתירות שהוגשו לבג"ץ בין היתר בנושא מינוי נשים לאסיפה הבוחרת והעיכוב בקידום הליך הבחירות (בג"ץ 4266/24, בג"ץ 4712/24, בג"ץ 4886/24, בג"ץ 5652/24)

בפסק הדין מיום 8.8.2024 שנתן בית המשפט העליון בעתירות הנ"ל, ניתן צו המורה בין היתר לוועדת הבחירות לבחירת הרבנים הראשיים לקבוע מועד לקיום הבחירות לתפקיד הרבנים הראשיים שלא יהיה מאוחר מיום 30.9.2024. נוכח התמשכות הליכי הבחירות לרבנים הראשיים לישראל, לא התקדמו הליכי הבחירות לחברי המועצה הנבחרים. כעת, משניתן פסק הדין, בסמוך למועד האחרון לקיום הבחירות לחברי המועצה הנבחרים (16 באוגוסט 2024), קרוב לוודאי שהגורמים הרלוונטיים לא יספיקו לקיים את הליך הבחירות לחברי המועצה הנבחרים במועדו ואף לא עד מועד סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים (15 בספטמבר 2024).

ככל שלא תתקיימנה בחירות לחברי המועצה הנבחרים עד ליום י"ב באלול התשפ"ד (15 בספטמבר 2024), ייווצר חלל (וואקום) עם סיום כהונת חברי המועצה הנבחרים המכהנים באופן שלא יהיה גורם המוסמך להפעיל את הסמכויות הנתונות בחקיקה למועצת הרבנות הראשית, דבר שעשוי לפגוע באספקת שירותים חשובים לכלל האוכלוסיה בישראל. כך למשל, על פי חוק בשר ומוצריו, תשנ"ד-1994, ייבוא בשר מחו"ל מחייב אישור מועצת הרבנות הראשית לישראל.

בהקשר זה יצויין, כי לתפקיד הרבנים הראשיים לישראל שהתפנה מקומם בתום תקופת כהונתם ניתן למנות ממלאי מקום (מכח היקש לסעיף 20 לחוק), כאשר ממלאי מקום הרבנים הראשיים, שאחד מהם הינו הקשיש שבחברי המועצה והשני הינו הוותיק שבדייני בית הדין הרבני הגדול, ימשיכו לכהן עד תום תקופת כהונתם במועצה או בבית הדין הרבני הגדול, לפי העניין, או עד לבחירת רבנים ראשיים חדשים, לפי המוקדם. לעומת זאת, לא ניתן למנות ממלאי מקום לחברי המועצה הנבחרים לאחר תום תקופת כהונתם. נוכח זאת, ועל מנת לעמוד בדרישות החוק לגבי מועד הבחירות של חברי המועצה הנבחרים ועל מנת למנוע מצב של "וואקום", נדרש להאריך את כהונת חברי המועצה הנבחרים.

לאור האמור לעיל, מוצע בסעיף 1 להצעת החוק, לתקן את סעיף 21(2) להוראת השעה שעניינו הארכת כהונה, ולדחות את מועד סיום כהונתם של חברי המועצה הנבחרים כיום, עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024).

מוגש על ידי השר לשירותי דת

כ"ה באב התשפ"ד
29 באוגוסט 2024